

NEDERLAND IN VOLLE BLOEI

(1600 TOT 1800)

ONDERWERPEN

Droogmakerijen en polders, de Beemster, de VOC en de grachtengordel.

DOELEN

Aan het eind van deze les kan de leerling

- uitleggen hoe en waarom een polder wordt gemaakt.
- uitleggen wat een molengang is en hoe deze werkt.
- drie redenen noemen voor de ontdekkingsreizen van de Nederlanders. (handel in exotische producten, vinden van snellere handelsroutes, verdragen sluiten met andere landen)
- een reden geven waarom de Amsterdamse grachtengordel is aangelegd en uitleggen waarom het een bijzonder werelderfgoed is.

NODIG

Volgende onderdelen op www.thisisholland.com/nl/met-de-klas:

- Clip **Van bedreigend naar vruchtbaar land**
- Clip **De Gouden Eeuw**

INTRODUCTIE (10 MINUTEN)

Vertel aan de leerlingen wat er geleerd gaat worden in deze les aan de hand van de lesdoelen. Ga vervolgens naar de website <https://alcarta.thiememeulenhoff.nl/>, log in of maak gratis een account aan, en open de atlas. Bekijk kaart 14 (Middeleeuwen, 1500) en 15.

Bespreek deze twee kaarten klassikaal met de leerlingen. Gebruik daarbij bijvoorbeeld een of meer van de volgende vragen:

- Welke verschillen zie je tussen de kaart van Nederland in de 16e eeuw en de kaart van Nederland nu?
- Hoe kan het dat er nu land is op plekken waar eerst water was?
- Waarom zouden de Nederlanders van toen land hebben gemaakt waar eerst water was?

KERN (40 MINUTEN)

De leerlingen werken zelfstandig aan de opdrachten op het werkblad. Ook bekijken ze zelfstandig de clips die bij deze les horen en zoeken ze additionele informatie op een computer of tablet.

Als de leerlingen niet over een eigen computer of tablet beschikken, laat dan de clips klassikaal zien. Voor een aantal opdrachten hebben de leerlingen ook het internet nodig. Zorg bij deze opdrachten ook voor klassikale ondersteuning.

- Bekijk voor opdracht 3 klassikaal kaart 63D uit de atlas op <https://alcarta.thiememeulenhoff.nl/alcarta-online>. Hiervoor heeft u eerst een gratis account aan te maken en/of in te loggen.
- Laat voor opdracht 4 een deel van de Klokhuisaflevering over de Beemster zien op <https://www.schooltv.nl/video/het-klokhuis-de-beemster/>. Bekijk vanaf 4:51 tot 7:40.
- Bekijk voor opdracht 5 en 13 de afbeeldingen en informatie op www.entoen.nu over respectievelijk de Beemster en de grachtengordel.

Naast de gewone verwerkingsopdrachten zijn er ook een aantal plusopdrachten voor vlotte leerlingen. Deze zijn te herkennen aan de **groene** kleur.

AFSLUITING (10 MINUTEN)

Bespreek de opdrachten en vervolgens de clipjes. U kunt dit doen aan de hand van de volgende vragen:

- Wat heb je geleerd over de werelderfgoederen in deze les?
- Welk werelderfgoed zou je het liefst willen bezoeken?
- Waarom?

Concludeer na aanleiding van deze les dat het water, de zeevaart en de handel Nederland rijk maakten. Ook gingen de technologische ontwikkelingen erg snel. Ondanks de sterke positie van Nederland, was de strijd tegen het water nog niet gestreden. Zouden de technologische ontwikkelingen een rol kunnen spelen in de blijvende strijd tegen het water? Vraag aan de leerlingen of ze hier voorbeelden voor kunnen bedenken.

Aanvullende lessuggesties

Zoek aanvullende informatie(video's) over onder andere inpoldering, molengangen en de VOC op www.schooltv.nl of www.entoen.nu en bekijk de Klokhuisafleveringen over de in deze les besproken werelderfgoederen de Beemster en de grachtengordel. Deze afleveringen zijn tevens te vinden op www.schooltv.nl. Meer informatie over de werking van molens is te vinden op www.molens.nl. Tenslotte kan deze les verrijkt worden met één of meerdere afleveringen uit de Klokhuisserie 'Nederland Waterland', bijvoorbeeld de afleveringen 'Waterpeil' of 'Schone grachten'.

ANTWOORDEN WERKBLAD

VAN BEDREIGEND NAAR VRUCHTBAAR LAND

1

- A.** Om hun huizen warm te stoken en om op te koken.
- B.** Bij grote stormen stroomde het water vanuit de Zuiderzee de turfgraten in en vulde het de graten op. Ook was het land door het turfsteken en het doorprikken van de dijken als verdedigingsmiddel al kwetsbaar.
- C.** Er bleef zo minder (landbouw)grond over, terwijl er juist meer ruimte nodig was voor de groeiende bevolking en verbouwing van voedsel.

2

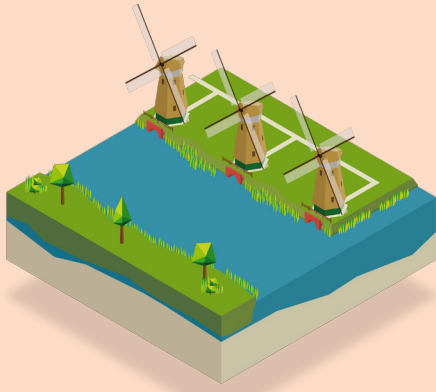
- A. Ze pompten meren leeg, zodat er land ontstond.
- B. De windwatermolen.

3

- A. Eigen antwoord.
- B. Eigen antwoord. Bijvoorbeeld, aanwezigheid van dijken, poldermolens, gemalen.

4

- A. Een molengang.
- B.

5

- A. De Beemster is ingericht volgens een strak rechtlijnig patroon.
- B. Orde en regelmaat waren erg belangrijke kenmerken van de architectuur en landschapskunst in die tijd. Omdat de Beemster niet alleen functioneel, maar ook mooi moest zijn, kozen ze voor deze inrichting.

6

- A. De Nederlanders hebben veel van hun land zelf gemaakt, door het droogleggen van meren en zeeën.
- B. Eigen antwoord.

DE VOC

7

- A. c. Door de Tachtigjarige Oorlog moest er verder worden gevaren om handel te kunnen drijven.
- B. Omdat ze die producten hier in Nederland niet hadden.

8

Omdat Nederland in die tijd uitgroeide tot een van de rijkste landen van de wereld.

9

Eigen antwoord.

DE GRACHTENGORDEL

10

- A. Joden vluchtten naar een veilige plaats om te leven en kooplieden trokken naar een steeds verder groeiende handelsstad.
- B. Er kwam een vloedgolf mensen naar Amsterdam in die tijd. De steden waren overvol en er was woningnood.

11

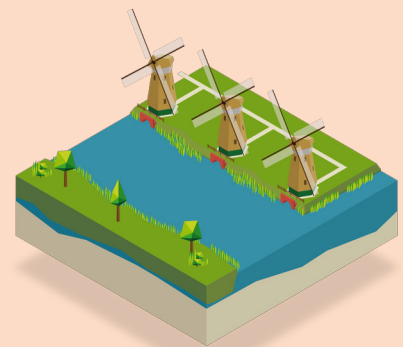
Foto IV.

12

A. 2, B. 3, C. 1.

13

Eigen antwoord.

OP DE TIJDLIJN

14

Blokje 7.

